

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. De altero hujus Tuitionis effectu dicetur libro quarto. Necessitas Concordiæ Sacerdotij cum Imperio probatur è Gregorio secundo, Septima Synodo, Ecloga Leonis, Damiani, Arnulfo, Bernardo, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

corum Rex, omnibus in perpetuum. Digna vox est majestate regnantis, Dei servum & Ecclesie Defensorem se Principem profiteri. Adeo de divina promissionis & clementie culmine nostra pendet auctoritas, ut ad honorem, laudem, & gloriam ipsius & opera nostra & ipsorum intencionem operum referamus. Inde est quod commissum à Deo nobis gladium & in defensionem Ecclesiarum & in oppressionem debemus ac volumus exercere tyrannorum. Literæ illæ extant integræ in archivo Episcopi Aniciensis, unde illas describi curaverat Marca: eoque loco uti decreverat in secunda editione hujus operis. Ejus itaque consilium sequi placuit. Sed & illud admonendum est, præfationem harum literarum Regis Ludovici, imitationem esse Rescripti Imp. Theodosij & Valentiniani dati ad Volusianum Præfectum prætorio, l. 4. c. de legib. & constitut. Princip.

Exemplum B. Ludovici secuti ejus nepotes Philippi, Carolus V. VI. VII. disciplinam jam tum ferè collapsam regis constitutionibus non solum muniverunt, sed etiam in plurimis articulis restaurarunt. In eo etiam genere extant quamplurimæ Francisci I. Henrici II. Caroli IX. Henrici III. & IV. & Ludovici XIII. Augustissimi Principis constitutiones; quæ juxta canones Conciliorum, & Decreta Romanorum Pontificum, Consuetudinesque in regno receptas, jure Patrocinij, disciplinæ ecclesiasticæ prospiciunt.

Enimvero non solum constitutionibus generalibus editis disciplinam Reges nostri semper foverunt, sed etiam rescriptis specialibus nova Romanæ Curie rescripta muniverunt; quemadmodum de Carolo Magno superius adnotatum est. Hic usus manavit in posteros, locumque habuit in ipsis tertiæ regum dynastiæ primordiis. Quod docemur testimonio Eadmeri, qui consuetudines quasdam describens, quas Willelmus Dux Normanniæ in Angliam à se subactam è Normannia transtulit, hanc quoque inter ceteras recenset, scilicet Principem illum inhibuisse ne Romanæ Curie rescripta susciperentur antè quàm sibi porrecta fuissent: *Non ergo pati volebat quem-*

Vide Eadmerum lib. 1. p. 111. & Octav. de Seldeni p. 161. Eadmerus Hillozæ Novorum l. 1. Vsa ergo atque leges, quas patres sui & ipse in Normannia habere solent, in Angliam servare voluit.

Tom. II. Lib. X. c. 11.

quam in omni dominatione sua constitutum, Romanæ urbis Pontificem pro Apostolico, nisi se jubente, recipere, (id est, antè quàm ipse certior factus esset de novi Pontificis electione) aut ejus literas, si primitus sibi ostense non fuissent, nullo pacto suscipere. Per aliquot secula intermissum hujusmodi usum, constitutionibus à ducentis abhinc annis promulgatis, Principes nostri restaurarunt; ita ut Bullarum executio impediretur, nisi prius à Iudicibus delegatis vel à supremis regni Curis ex Regis mandato inquisitum esset an per illas aliquid Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ contrarium induceretur. Quod in Germania quoque observari notum est.

Eundem morem in Benearni provincia antè quàm regis Coronæ Gallorum accederet, retentum fuisse docent veteres Chartæ. Qui usus inter cetera significatur iis verbis quæ in novæ consuetudinis codice habentur; nempe rescripta ab extera provincia in Benearnum delata, executioni non esse mandanda antè quàm aut ipsi supremo Domino aut ejus Consilio porrecta fuerint. In Gallia autem, ut dixi, auctoritate Principis, Bullæ ad Curias regni diffundendæ referebantur. Quod tamen illæ suo deinde arbitrio assumpserunt, non expectato diplomate Principis. Id verò fieri in dignitatis suæ & plerunque in jurisdictionis injuriam interpretati sunt Episcopi Gallicani, eò quod Brevia sæpe per subreptionem elicitæ, clanculum in Curis insinuarentur, Episcopis non vocatis. Decreto itaque regij Consistorij constitutum fuit juxta veteres regni constitutiones, ne ulla Brevia apostolica (exceptis indultis quæ in foro secreto Pœnitentiariæ expediuntur) Curis supremis regni insinuetur, ut deinde more solito executioni tradantur, nisi diplomate regio munita sint. Ne autem in posterum Brevibus per subreptionem elicitis lædatur jurisdictio Episcoporum, præcipitur ut partes Brevia sua offerant Episcopis in quorum diœcesi executio fieri debet; qui quidem intra triduum, scripto quid ea de re sibi videatur, exponant; ut porrectis Brevibus unà cum Episcoporum relatione, Princeps quod utilius erit constituat. Tunc enim aut rescripto executionem permittit, vel si causæ majoris fuerint momenti, quæ futuris negotiis formam dare possent, Curis supremis insinuationem delegabit. Hac ratione Brevia apostolica præsidio & auctoritate Principis munita erunt; cognitio verò causæ, non quidem de Rescripti æquitate, sed de Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ, Curis relinquatur.

IX. Ex isto Tuitionis jure sequitur ut si quid tentaretur contra decreta Canonum, Principes violatæ legis vindices se præstarent, & omnia in integrum aliquando restituerent. Quod ab Imperatoribus Romanis & à Francorum Regibus factum fuisse ostendam libro quarto. Ceterum monendus est lector, ex hoc Tuitionis & Patrocinij jure quod Reges exercent, illud commodi in Ecclesiam totamque Rempublicam Christianam redundare, ut ecclesiastica & civilis potestas amico & perpetuo fœdere invicem conjunctæ, mutuis auxiliis ad comprimendos improborum conatus, & juvanda bonorum studia, inter se conspirent. Id olim docuerat Iustinianus, quemadmodum

Hæc deinde
verba referuntur
in talibus
lib. 1. c. 11.

Episcopi
in Gallia
Gallicanæ
lib. 1. c. 11.

Episcopi
in Gallia
Gallicanæ
lib. 1. c. 11.

admodum in hujus operis praefatione dixi; sed Pontifices quoque necessitatem hujus concordiae conceptis verbis professi sunt. Consensus Christi amantium Imperatorum & piorum Pontificum, inquit Gregorius II. ad Leonem Isaurum, est vis una, quando cum pace & caritate res administrantur. Eodem seculo Orientis Patriarchae in synodica epistola ad Tarasium missa, quae inserta est Actis Septimae Synodi, recitatâ Iustiniani sententiâ, suffragium illi quoque suum conferunt, in sacerdotio Imperij sanctificationem & instaurationem, in Imperio autem sacerdotij robor & firmamentum constituta esse profitentes. Sed praestat è Leonis Augusti Ecloga anno DCCXXXVIII. apud Græcos edita hanc concordiae necessitatem, breviter quidem sed eleganter expressam, addicere, Tit. III. Cum Republica ex partibus suis & membris proportionem quadam ad hominem constituta sit, maxime ejus & in primis necessarie partes sunt Princeps & Patriarcha. Quapropter & subditorum quies, & felicitas tam animae quam corporis, consistit in consensione & concordia Imperij cum summo Sacerdotio. Τὸς πολιτείας ἐκ μερῶν ἡ μορίων ἀναλόγως τῷ ἀσθενεῖ σώματι, τὰ μέγιστα ἔστω ἀναγκαστικὰ μέρη, βασιλεὺς ἔστω ἡ Πατριαρχία: διὸ ἔστω ἡ ψυχὴ, ἡ σῶμα τῆς ἰσπανίαν ἐπιπέδη, ἡ ὀδύνη, βασιλεία ἔστω, ἡ δεξιεραιότης ἐκ πᾶσιν ὁμοφροσύνῃ ἡ Συμφωνία.

Non pigebit ad eandem concordiam commendandam aliqua transcribere è Damiano auctore Disputationis Advocati Regij & Defensoris Ecclesiae Romanae, quae felicibus auspiciis habita est praesente Henrico IV. Rege Germaniae anno M L X I I. ubi damnato Cadaloo pseudopontifice, Alexandri II. electio est confirmata: Amodo igitur, dilectissimi, illinc regalis aule Consiliarij, hinc sedis apostolicae comministri, utraque pars in hoc uno studio conspiremus laborantes, ut summum sacerdotium & Romanum (seu Gallicum) simul confederetur Imperium: quatenus humanum genus, quod per hos duos apices in utraque substantia regitur, nullis, quod absit, partibus, quod per Cadaloom nuper factum est, rescindatur; sicque mundi vertices in perpetua caritatis unione occurrant, ut inferiora membra per eorum discordiam non resiliant; & quatenus ab uno Mediatore Dei & hominum haec duo, regnum scilicet & sacerdotium, divino sunt conflata mysterio, ita sublimes ista duo persona tanta sibi met unanimitate jungantur, ut Rex in Romano Pontifice, & Romanus Pontifex inveniantur in Rege; salvo scilicet pro suo privilegio Pape, quod nemo praeter eum usurpare permittitur. Hanc consensionem necessariam docuit aliquot annis postea Grego-

rius VII. qui duobus oculis ambarum potestatum confortium eleganter comparavit. Nec defuerunt Galli nostri huic officio promovendae concordiae, & impedimentis amolendis quae ex mutua suspitione aliquando suboriebantur. Hinc extant praecleara Arnulfi Lexovienfis Episcopi verba: Dignitas ecclesiastica regiam provehit potius quam adimit dignitatem, & regalis dignitas ecclesiasticam conservare potius consuevit quam tollere libertatem. Etenim quasi quibusdam sibi invicem complexibus dignitas ecclesiastica & regalis occurrunt; cum nec Reges salutem sine Ecclesia, nec Ecclesia pacem sine protectione regia consequatur. Bernardus quoque in eandem sententiam: Non veniat anima mea in consilium eorum qui dicunt vel Imperio pacem & libertatem Ecclesiarum, vel Ecclesiis prosperitatem & exaltationem Imperij nocituram. Non enim utriusque institutor Deus in destructionem ea connexuit, sed in edificationem. Non omitenda est adnotatio auctoris anonymi, qui scripsit anno M C C C C V I. se à Gallo quodam summae dignitatis viro accepisse, concordiam regni cum Romana Ecclesia diligentissime foveri apud Gallos, & ad illa officia filios à patribus erudiri hoc rythmico proverbio:

Mariage est de bon devis
De l'Eglise & des Fleurs de lis.
Quand l'un de l'autre partira,
Chacun d'eux si s'en sentira.

C A P V T X I I I.

Synopsis.

I. Agitur de Chorepiscopis, ut sciatur staus quaestioni proposita Leoni III. à Carolo M. & Ecclesia Gallicana. Chorepiscopis validas esse ordinationes à se peractas contententibus; Episcopis autem, esse vitiosas. Chorepiscopatus in Clero recensitus, & Presbyterio praelatus à Conciliis.

II. Chorepiscopi non obtinebant episcopatus apicem, è Conciliis Neocesariensi, Antiocheno, Regensi, & è Leonis I. Papa epistola, qua est genuina, & Synodo Hispalensi.

III. Huic sententiae opponuntur prima verba canonis Antiocheni. Vt solvatur difficultas, distinguitur chorepiscopatus à Chorepiscopo. Chorepiscopatus est ministerium quod conferri potest Presbytero vel Episcopo, ut administret Ecclesias vicinas parochia episcopalis. Sub Episcopo erant Presbyteri civitatis, qui sacramenta erogabant in civitate. Idem munus exercebant in pagis Presbyteri vicani.

IV. Praeter Presbyteros, Episcopus habebat aliquot ministros, Chorepiscopum, Archipresbyterum, & Archidiaconum. Chorepiscopus vices gerit Episcopi in disponendis Ecclesiis vicinis. Concilium Antiochenum tribuit administrationem Ecclesiarum Chorepiscopis. Origo hujus nominis. Vicarij Episcoporum dicti ratione muneris, non ratione nominis.

N

Greg. II. in ep. ad Leonem Isaurum. Consensus Christi amantium Imperatorum & piorum Pontificum, inquit Gregorius II. ad Leonem Isaurum, est vis una, quando cum pace & caritate res administrantur.

Ecloga Leonis & Caroli. Tit. III. s. l.

Dilectissimo Advoc. Reg. & Defensori Ecc. Rom. in Concilio Olibonensi.

Greg. VII. laudat in Praefatione.

Arnulfus Lexov. ep. s. l.

Bernardus ep. s. l.

E MS. Cod. Diaconum de Hierarchia subcalisti l. 4. c. 11. Quodam sicut egerit dicitur deus Francia semel mihi post eum confessionem aperuit inter dictos Dominos Francos esse unum secretum proverbium, quod patres dixerunt filios vulgari Gallico, sc.